

Investigar com un policia, escriure com un periodista

Margarita Landi conversa amb Júlia López sobre el periodisme de successos

—Júlia López—

A Margarita Landi li agrada tant investigar i arribar al fons de les coses que, encara que està jubilada, continua al peu del canó, escrivint quan li ho demanen, col·laborant com a convidada especial en programes de ràdio i televisió i intentant acabar la seva primera novel·la de ficció —una novel·la romàntica amb final feliç: tot un repte, perquè ella sempre ha escrit el que ha vist i "normalment sobre fets violents que passaven al final del romanticisme".

D'una manera o altra Margarita Landi, la periodista de successos més coneguda des dels anys 50, compleix quaranta anys d'activitat en aquesta especialitat, que segons ella és reporterisme d'investigació sobre el terreny, el periodisme més viu i popular, però també el més infravalorat en la professió, associat exclusivament al morbo de la sang, a aquests crims violents que semblen increïbles i que en realitat només són una mínima part de les coses que passen cada dia. Tota una vida dedicada al periodisme que no ha deixat escola i que val la pena explicar.

—Sempre has estat en primera línia i et consideres una reportera especialitzada a investigar sobre el terreny. No t'ha temptat passar a la reraguarda, dirigir el teu propi equip i compondre la història amb allò que aporten els altres?

FOTOS: JAVIER IZQUIERDO

—Prefereixo estar a prop del succés i parlar directament amb la gent que l'ha viscut, però darrerament a la sèrie de televisió "Mis crímenes favoritos", que ara estan passant les autonòmiques, orientava la gent de l'equip sobre les idees d'investigació que s'havien de desenvolupar per obtenir noves dades. La veritat és que mai no he tingut la paciència d'esperar darrera d'una taula per aconseguir les informacions. El carrer, observar tots els detalls, contrastar totes les declaracions, deduir i arribar a conclusions: això és el que està fet per a mi. Igual que un investigador, sigui policia o no.

—Ets la periodista de successos amb més anys de dedicació a l'esquena. De tota manera, segons tinc entès, el teu començament va ser molt diferent. És cert que quan vas passar-te a Successos havies aconseguit un còmode estatut com a cronista d'alta societat?

— "No es podia matar la gallina dels ous d'or. Però això no ens impedia ser fidels a la veritat" —

Júlia López (Port de Sagunt, València, 1952) Llicenciada en Ciències de la Informació a la UAB. Va realitzar la revista veïnal *Camp de l'Arpa* i després es va integrar com a col·laboradora a l'equip de reporters d'*El Correo Catalán*, on es va especialitzar en Successos. Per poder-se dedicar més a fons a la investigació va passar a la revista setmanal del grup *Zeta Primera Plana*, on va romandre fins que va desaparèixer. Col·laborà a *El Mundo* i va formar part durant uns mesos de la redacció d'*El Mundo Diario*, on s'encarregava de la secció "Hechos y gente". Després va dedicar a col·laborar en temes de cultura i societat amb *El Periódico*, *Papers de Joventut* i *El País* (en la seva edició de Barcelona). Al 83 es va integrar a la plantilla del grup *Zeta*, com a cap de tancament de la revista femenina *Nueva*, fins que la publicació va plegar, el 86. Posteriorment es va encarregar de la delegació de la revista *Elle*, primer, i *Hombre de Hoy* després. Al 89, acabada de néixer la televisió autonòmica valenciana, Canal 9 li va encarregar de coordinar el programa cultural "Enquadres" i durant tot l'estiu el *magazine* diari "Pai, pai". En tornar a Barcelona, col·laborà en l'agència de televisió Editmedia i amb les revistes *Futuro* i *Vivir en Barcelona*. Actualment continua com a *free lance* a *La Llibreta Magazine* de la Caixa d'Estalvis (revista que també coordinava quan es feia a Barcelona) i *Catalunya Económica*.

—Mira, un dia em van fer una entrevista i van publicar un titular que em va molestar moltíssim: "Margarita Landi es va passar als successos perquè s'avorria en l'alta societat". No era cert en absolut. La meua primera feina fixa me la va proporcionar Marichu de la Mora y Maura, filla del duc de Maura i mare de Jaime Chávarri, al qual vaig conèixer quan tenia cinc anys, i ara que ja és tot un home encara m'adora; com que és tan alt, m'agafa a coll i no em deixa baixar. Com et deia, vaig estar uns vuit anys a les revistes d'aquesta senyora, una de la secció femenina, *Ventanal*, i després a *Moda de España*. I m'ho passava divinament, anava a casaments, festes, caceres, concursos, palaus... La veritat és que vaig fer molt bones amistats, algunes encara em duren. El que passa és que els Successos em van atrapar i vaig haver de triar. Durant un temps vaig compaginar totes dues coses, de dia alta societat i de nit els baixos fons...

—Com va acollir la gent amb la qual et feies, l'aristocràcia d'aquella època, que et fessis una experta dels baixos fons pel teu treball a *El Caso*?

—Contràriament al que podria semblar, aquest periòdic va ser molt popular des del seu naixement, l'any 52. Ningú no s'averkonyia de llegir-lo, des dels comtes —que potser no el compraven pas directament— fins a la gent del poble. Jo, de la meua banda, sempre he anat amb la cara descoberta, i m'he presentat amb els meus noms i cognoms i he dit que venia d'*El Caso*, cosa que altres periodistes no s'atrevien a confessar i firmaven amb inicials o pseudònim.

—Tu també vas prescindir del teu primer cognom, no?

—Lògicament, el més adequat era firmar amb el cognom matern, perquè no quedava gaire bé per a un mitjà d'aquestes característiques dir-se Margarita Verdugo; diguem que va ser evitar la intencionalitat que alguns em podien haver adjudicat amb un cognom així, i una manera d'evitar acudits fàcils. La veritat és que estic orgullosíssima del cognom patern, de gran tradició, com ja deus saber: el meu avi era periodista, i el meu pare va treballar tota la seva vida a *El Sol* —ahora que col·laborava en una impremta familiar—, i el seu germà va arribar a vice-president de l'Associació de la Premsa.

—Tornem a *El Caso*. Com va ser el teu inici?

—Eugenio Suárez havia fundat aquest setmanari feia molt poc i ja ens coneixíem de quan era redactor del *Diario de Madrid*. Així que em va trucar, però jo li vaig dir que no en tenia ni idea, de successos, i que a més a més era una feina per a homes... I em va contestar que com a bona reportera que havia demostrat ser ja m'adaptaria, i que en ser dona obtindria més fàcilment la informació. Em va presentar alguns policies amics seus, i en concret el comissari de la 7a Brigada Criminal de Madrid, que va passar a ser el meu mestre en l'art de la investigació. El meu aprenentatge va ser impagable. Vaig estar tot un any com un membre més d'aquesta brigada. Anava al torn de nit, participava en els interrogatoris, persecucions i detencions, revisava tota la documentació i ajudava com un més. M'anomenaven carinyosament l'inspector

— "Moltes vegades jo aconseguia més informació dels delinqüents que els mateixos policies. Amb mi es relaxaven" —

Pedrito. Moltes vegades jo aconseguia més informació que ells mateixos, perquè amb mi els delinqüents es relaxaven, baixaven la guàrdia i deien coses que els delataven. I tot sense subterfugis, perquè el comissari els deixava ben clar que jo col·laborava amb la policia i que després ho escrivia, però tot i així...

—És difícil comprendre en tota la seva dimensió aquesta duplictat de treball... La col·laboració amb la policia, no l'obligava a callar alguns temes o a donar una versió exclusivament "oficial" d'altres?

—Estem parlant dels anys 50 i d'un diari la principal informació del qual era, lògicament, la investigació policíaca. En paraules d'Eugenio Suárez: "No es podia matar la gallina dels ous d'or". Però això no ens impedia de ser fidels a la veritat. Explicàvem les coses tal com passaven, amb pèls i senyals. Polícies, jutges i advocats eren els nostres millors lectors, i suposo que aprenien molt amb el que escrivíem. S'ha de tenir present que en aquella època les brigades d'investigació criminal tenien unes condicions de treball lamentables, i tot i això feien una feina impecable..., eren autènticament vocacionals. Com a anècdota, et puc explicar que de vegades feien servir el cotxe de l'Eugenio Suárez, o els acompanyava jo amb el meu, per acudir quan se'ls necessitava, perquè l'única camioneta que tenien a la brigada, la famosa "rubia" amb carrosseria amb llistons de fusta, tan popular en aquell temps, podia estar ocupada en un altre servei. També posàvem a disposició de certes investigacions el nostre arxiu o publicàvem al diari les fotos d'algun delinqüent.

—Participar en els interrogatoris, ¿no et produïa alguna mena de malestar? Perquè suposo que no devien pas ser gaire suaus, no?

—Bé, com ja saps, només hi vaig estar un temps, a Madrid; després vaig treballar *full-time* com a enviada especial, sempre d'aquí cap allà. He recorregut els racons més increïbles del país. Mira'm a les fotos pujant muntanyes, per camins enfangats, en burro o en cavall... He tractat el poble-poble i he conegut a fons la guàrdia civil, gent de la qual guardo molts bons records. Bé, allò que deïem: puc jurar que no he vist violència ni sadisme als interrogatoris. Jo no sé què passava als calabossos ni en d'altres seccions de la policia. A la brigada en què vaig estar hi havia un policia, un home grandassàs, bona persona, que de vegades ventava algun mastegot perquè, com ell mateix deia, aquest era l'únic càstig que rebien, perquè aquests delinqüents al cap de dos dies ja eren al carrer.

—I com aconseguïen les declaracions?

—Aquesta és una de les coses que vaig aprendre: psicologia, i que després he usat tota la vida per fer parlar la gent. Un policia m'ho va dir: "Per ser policia s'ha de tenir molt ben apresada la psicologia". Hi ha detinguts que encara que els apallissis a mort no confessaran mai, perquè el dolor no els espanta. En canvi, els portes a un calabós i els dius que trucaràs a la seva dona i ho

deixen anar tot. S'ha de saber quina mena de persona tens al davant i actuar en conseqüència. El que sí que és cert és que els polícies representaven un cert teatre, no solament el paper del bo i del dolent, tan conegut... També armaven una fressa fenomenal a la sala del costat de la del detingut, tiraven cadires per terra, estris, simulaven pallisses, uns cridaven, d'altres es queixaven... i així aconseguïen crear un clima que predisposava a qualsevol confessió. Encara que, sincerament, el mètode més habitual era la constància, esgotar el contrari, que, avorrit, confessava perquè el deixessin tranquil.

—Sembla que vas aconseguir molt aviat un gran respecte i admiració per part de la policia. ¿No vas notar mai algun menyspreu, un paternalisme exagerat o un marcatge simulat?

—Això m'ho pregunten moltes vegades, perquè vaig començar de molt jove, era molt guapa, m'agradava anar sempre ben arreglada i era força coqueta, perquè fixa't que a vegades em posava perruca per no anar despentinada, no pas per passar desapercebuda, com creïen alguns. Però mai no m'han ofès, potser tinc un carisma especial... Durant 15 anys vaig ser l'única dona que va fer successos en aquest país, i és clar, vaig viure sempre envoltada d'homes: els col·legues, polícies, jutges, forenses, bombers, etc..., i de tota manera sempre els vaig tractar de tu a tu i ells a mi com un igual. Sempre he separat completament la meua vida personal de

Margarita Verdugo Landi (Madrid, 1922?). Periodista autodidacta, néta, filla i neboda de periodistes, va aprendre a llegir en la impremta familiar. Va començar a col·laborar als 21 anys, viuda i amb un fill, en diferents publicacions: *La Esfera Mundial*, *Informaciones*, i a *Radio Juventud* i *Madrid*. Al 48 va entrar com a col·laboradora fixa a *Ventanal*, revista de la Secció Femenina que dirigia Marichu de la Mora y Maura. Viatjava per tot Espanya i realitzava reportatges i entrevistes a l'alta societat, bodes, peticions de mà, posades de llarg, festes en palaus i *cortijos* i una sèrie de reportatges sobre tots els ordes militars de cavalleria integrats per nobles. Després va passar a *Moda de España*, treball que ja compaginava amb el d'*El Caso*, al qual s'havia incorporat al 53. En aquest periòdic setmanal hi va estar 28 anys. El seu aprenentatge al món del succés el va fer a la 7a Brigada Criminal de Madrid, on va aprendre a investigar i hi va col·laborar com un policia més en el treball rutinari. Com a enviada especial es desplaçava a qualsevol lloc on ocorregués un fet luctuós rellevant. Recorda especialment el crim de Velate, a Navarra (un conegut financer que va encarregar que matessin la seva dona), Els Galindos, amb cinc assassinats encara no esclarits, o la mort i violació de Punta Umbría, i també molts altres casos en què va col·laborar eficaçment en la seva resolució. Del 80 al 88 va estar com a reportera a la revista *Interviú*, on va jubilar-se. Ha escrit diversos llibres sobre la seva pròpia experiència, quan era a *El Caso*: *Una mujer junto al crimen* i *Crímenes sin castigo*. Per a *Temas* de Hoy ha publicat *Crónica sangrienta* i *Crímenes inolvidables*. Per a televisió ha dirigit i presentat la sèrie "Mis crímenes favoritos". En el 90, l'Associació de la Premsa de Madrid li va concedir el premi Rodríguez Santamaría.

— "No he vist violència ni sadisme en els interrogatoris. Els polícies aconseguïen les declaracions amb psicologia" —

la professional i he seguit un bon consell que em van donar: no "enrotllar-me" amb cap home involucrat en la professió. Estava claríssim: si me n'hagués anat al llit amb un policia, per exemple, sabent que els homes s'ho expliquen tot, hauria passat a ser "l'amiga" del Cos General de Policia, i ja no seria periodista sinó putidista.

—Has estat pionera en tot, la primera dona que ha fet successos, que portava pantalons en públic, fumava en pipa, conduïa el seu propi cotxe (d'importació, per a més inri), vivia sola i portava una vida independent... ¿No t'has sentit criticada, encara que fos a l'esquena?

—Com has vist a les fotos, jo gairebé sempre portava talons, fins i tot al camp!, i saps per què?, sempre dic que les crítiques o murmuracions, jo me les passo per sota dels talons. Em vaig quedar viuda als 20 anys i no em vaig voler tornar a casar mai. Era impossible compaginar el meu veritable amor —la feina— amb una vida familiar. Sempre estava amb la maleta preparada per sortir disparada cap on fos. Sempre he tingut la suficient discreció per viure la meua vida sense cridar l'atenció. Això de fumar en pipa, ho he fet des de petita i mai no m'he empassat el fum, no és pas cap positura... tot i que procuro fer-ho en privat. De vegades m'ho han demanat en públic a la televisió i ho he hagut de fer perquè sóc conscient que forma part de la meua imatge, però he exigit, si no estava sola, que deixessin fumar la resta de convidats. No es tracta pas de fer el numeret.

—Però potser treies la pipa en certs moments per mostrar autoritat o per crear una certa complicitat. ¿No resultava contradictòria aquesta manera de fumar amb la coqueteria que abans esmentaves?

—Sempre he fumat amb una naturalitat fora de tot dubte i normalment entre amics. No m'ha

importat si les dones ho feien o no. Em sento molt bé com a dona, només m'hauria agradat ser home per exercir de debò de policia; abans això era impensable, encara que odiaria haver d'afeitar-me cada dia, anar a la mili o tenir a l'esquena la responsabilitat d'una família.

—De tota manera tu has tingut la responsabilitat d'una família... Tinc entès que et vas casar molt jove i et vas quedar viuda i amb un fill. Explica'm una mica la teua història.

—Si et dic que em vaig casar als 16 anys i que encara no havia acabat la guerra civil, pots calcular la meua edat —però tant és—, va ser així. El meu home era enginyer industrial —per cert, també fumava en pipa— i havia vingut a Espanya a conèixer la seva família perquè ell vivia a França des que tenia 18 mesos. A Madrid li va agafar la guerra, ens vam casar i es va enrolar —com era lògic— al bàndol republicà, i es va fer tinent a l'escola d'Alacant. Després va participar a la batalla de Terol. Allò va ser terrible. Va arregar una bronquitis de mil dimonis que va degenerar en tuberculosi i va morir poc després. A la meua família i a mi ens van tancar en una txeca perquè ens van trobar coses religioses a casa, però uns amics van aconseguir de treure'ns-en dient que érem cubans. Al final vam poder passar a la zona nacional i viure junts un temps, però em vaig quedar vídua i amb un fill de tres anys, que com pots deduir vaig haver d'internar en col·legis per poder treballar.

—I vas decidir dedicar-te al periodisme, suposo que per tradició familiar...

—M'ho va aconsellar la família, perquè ja havia fet els primers passos escrivint. Els meus primers records infantils em porten a l'atragada activitat d'una impremta, les caixes de lletres, les olors d'impressió... Encara ara, per a mi és un autèntic afrodisiac l'olor d'una impremta; va ser la meua infància. Recordo que amb cinc anys tenia els cabells llargs i se m'enredaven amb els botons de les bates dels caixistes. Em feia molt de mal i ells em deien: "Ja ho veureu com aquesta nena serà periodista". La veritat és que ho porto a la sang; no m'ha calgut anar a cap escola.

—Com a autodidacta, què n'opines de la formació universitària? Creus que les facultats haurien de facilitar una veritable formació de reporter, amb capacitat per investigar sobre el terreny, seleccionar el més important i escriure tan clarament com sigui possible?

—Abans aquestes coses eren molt diferents. Ja ho veus, jo en vaig aprendre a la mateixa policia i sempre vaig tenir molt clar que allò fonamental era cuidar les fonts d'informació, no publicar res que pogués perjudicar la investigació. Ara hi ha molta xuleria i per demostrar que saben més que ningú o que són els primers salten a sobre del que sigui. La policia ja no se'n fia, dels periodistes, i per això ha promogut les oficines de premsa, que t'engalten quatre frases i ja està. Tampoc no és fàcil trobar persones realment assabentades, a les ciutats han desaparegut les

— "Si me n'hagués anat al llit amb un policia, ja no hauria sigut periodista, sinó putidista" —

porteres, els vigilants, els serenos, els veïns ja no parlen entre ells, i en els pobles cadascú va a la seva i són els primers sorpresos per certs successos, encara que haguessin estat sentint crícs, vist misèria o maltractaments dia rera dia. La veritat és que els periodistes que investiguen el que passa cada dia ho tenen difícil. A mi m'agradaria fer xerrades a les facultats i ensenyar el que sé. La veritat és que no tinc gaire temps i algun cop m'han cridat, però encara no he tingut aquest contacte. Sí, possiblement es perdrà definitivament el vertader periodisme. Especialitzar-se en successos no hauria d'estar infravalorat a la professió. És un tema que en tots els diaris s'adjudica als primerencs, això i tallar teletips. Quan ja en saben una mica, els envien a un altre lloc. La nostra especialització abasta tots els camps de la vida i per treure bons resultats de qualsevol especialització es necessita un cert bagatge i experiència.

—Tu normalment has col·laborat en premsa setmanal, primer a El Caso i després a Interviu. Tenies prou temps per investigar, treure conclusions i escriure? L'experiència dels que hem fet successos en diaris és que l'allau diària d'informacions no et deixa "reflexionar" i resulta impossible seguir un cas.

—Bé, jo també anava apressada. Havia d'arribar com més aviat millor al lloc dels fets i no parar. Sempre portava una màquina d'escriure portàtil i molts reportatges els feia als hotels. Si hi havia tancament, escrivia a mà i ho dictava a la telefonista-taquígrafa del diari perquè sortís aquella setmana. És clar que, pel meu afany investigador seguia tots els temes i estava al corrent pels mateixos especialistes als tribunals sobre la condemna i posterior alliberament de molts acusats.

—Per les fotos que ensenyes i pel que expliques, has vist les conseqüències d'alguns fets violents. ¿No has sentit una gran depressió en comprovar fins on és capaç d'arribar la persona humana? Quina és la teva postura respecte a la pena de mort?

—Quan jo arribava normalment ja havien retirat els cadàvers, però també visitava el dipòsit i parlava amb els forenses. Era la meua feina i procurava no afectar-me, tot i que de vegades em sentia impressionada. En un poble de Cadis hi va haver la matança d'una família. Un home s'havia tomat boig i havia assassinat la seva dona, els dos fills i la sogra. La casa, després de retirar els cossos, va romandre tancada tres dies. Vam entrar-hi el jutge de pau, el fotògraf d'Interviu i jo. Estava a les fosques i ens vam trobar que estàvem trepitjant un bassal de sang, amb una pudor insuportable, no cal que t'ho expliqui. Respecte de la pena de mort, bé, no crec que serveixi per a res, encara que de vegades tingui els meus dubtes per a algunes excepcions. El que sí que s'hauria de fer davant d'un assassí reincident i violador és extirpar-li l'aparell reproductor, perquè mentre el conservi serà el mateix i amb el poc temps que passen a la presó, reincidirán. Perquè això sí que cal dir-ho: és

una vergonya, les ínfimes penes que compleixen assassins perillosíssims. Fins i tot, per bon comportament els redueixen la condemna i encara surten els caps de setmana!

—Sempre t'has ficat al fons dels assumptes, col·laborant en la recerca de delinqüents si calia. No has tingut mai por per la teua vida?

—A mi només em fan por els corrents d'aire. Vaja, ni m'ho he plantejat. De tota manera, quan em vaig especialitzar en aquests temes em van aconsellar que portés un arma i em van donar llicència. A mi no em va agradar mai. On l'havia de portar? A la bossa, impossible, perquè me la podien prendre; a la cintura, se'm notava; així

— "Ara costa més obtenir informació: no hi ha porteres ni serenos i els veïns no es coneixen entre ells" —

que em vaig fabricar una mena de lligacama i la portava a la part interior de la cuixa, prop el genoll. Com que llavors les faldilles eren una mica llargues, no vaig tenir cap mena de problema.

—*Vas arribar a treure-la en alguna ocasió?*

—Només una vegada, en un poble del nord d'Espanya, per un intent de violació. Havia anat a un poblet a parlar amb gent i per tornar se'm va oferir a acompanyar-me a l'hotel un senyor que hi havia allà. Em portava en una moto i es va parar a mig camí perquè deia que se li havia espatllat. De seguida se'm va tirar al damunt, semblava un pop. Jo li vaig dir: "Tranquil, tranquil... fem les coses bé, ara em trec les calces", i és clar, quan em vaig aixecar la faldilla, vaig poder treure la pistola. Es va quedar de pedra. Durant tota la tornada jo l'apuntava per l'esquena amb el dit, i ell em deia "compte, que se li pot disparar!".

—*Se't coneix sobretot per les teves aparicions televisives com a experta en crims, però has tractat tota classe de successos...*

—Ja he dit que el que m'apassiona és la investigació. Arribar a saber el perquè, com, on. És apassionant poder aprofundir i conèixer a fons les característiques humanes. Ja ho he dit moltes vegades, tots som capaços de matar o de complicar-nos en les situacions més increïbles, per defensa personal, gelosia, desesperació o certes ambicions. Ningú no pot tirar la primera pedra, ni els més pacífics. De vegades la lluna hi té molt a veure; aquesta lluna plena que porta desgràcies i també estimula la passió amorosa.

—*Podríem estar parlant hores i hores, però...*

Mai no t'has posat en política. De tota manera, has reconegut que la censura era omnipresent durant el franquisme i que després podies parlar més lliurement...

—*El Caso* ha estat el diari més popular d'aquest país i, en contra del que es creu, també un dels més dignes, sobretot en l'època en què el vaig conèixer. Es basava en fets reals i explicava coses amb un llenguatge clar i entenedor. En les seves pàgines s'hi podia trobar de tot: estafes, robatoris, corrupcions... S'hi publicaven coses que la resta de premsa no podia publicar perquè la censura era brutal, especialment en el tema polític i social. Nosaltres sabíem fins on podíem arribar i ens curàvem en salut. El mateix periòdic pagava un assessor fiscal i un censor eclesiàstic. Tot passava per un sedàs i, tot amb tot, encara hi va haver judicis i presó per al director mateix. Hi havia una època (al principi) que només es podia parlar d'un succés de sang a la setmana —perquè aquest país era tranquil i no hi passaven aquestes coses—, els cadàvers no es trobaven semidespullats, sinó semivestits, i no existien les punyalades al baix ventre, ni les paraules vagina, anus, o d'altres... Això és un exemple, i si ho penses veus que havies de desenvolupar molt la imaginació i això estimulava la professionalitat.

—*En la teva darrera etapa en successos explicaves més fets en els quals hi havia*

implicats forces de l'ordre, religiosos o gent de poder. Anteriorment no hi passava res d'anormal, en aquests sectors?

—Sempre hi ha hagut de tot en qualsevol lloc i s'informava sempre de qualsevol succés. Un director d'*El Caso* va arribar a anar a la presó com a corresponsable per haver publicat una informació sobre la mort d'una dona a mans del seu marit, membre de la policia. Aquest senyor maltractava la seva dona i un d'aquests cops ella va sortir corrents cap a la comissaria i ell la va rematar allà mateix, amb la seva pistola de reglament. Tot això se sabia però encara no era jutjat, i aquest senyor es va querellar des de la presó. No és pas veritat que certs personatges tinguessin butlla, hem publicat crims realitzats per capellans, violacions i assumptes d'alta alcurmia.

—*Com per exemple allò del club El Pato, a Barcelona?*

—Sí, aquest és un club que va descobrir el servei d'Informació de Capitania. Va coincidir que jo estava convidada per visitar els meublés i per això me'n vaig assabentar. No m'agrada gaire explicar-ho... A aquest club hi anava gent de molts diners. Hi havia forats a la paret per on es passava el cap d'un ànec, que era sostingut per una altra persona des de l'altra habitació. Quan el client feia l'amor amb l'ànec, el client ventava un cop a la paret i el de l'habitació del costat tallava el cap a l'ànec. Això era precisament el que feia disfrutar el pervertit: l'agonia de l'animal.

—*Suposo que per a tu la realitat supera la ficció. T'agrada la novel·la negra?*

—Sí, la realitat, per desgràcia, pot superar la imaginació més fèrtil. M'han agradat molt les novel·les de Simenon. D'Agatha Christie, em quedo amb les descripcions dels ambients, els finals són de ciència-ficció. Conec molt poc la novel·la negra actual espanyola, el Carvalho de Vázquez Montalbán i poca cosa més. M'agrada Juan Madrid, la primera part de "Brigada Central" va ser correcta; la segona part, que ell no ha volgut firmar, no s'aguanta per enlloc; els policies tenen problemes psicològics, sense família, obsessionats amb el llit... bé, n'hi per plorar o per riure, depèn de com t'ho agafis.

—*I les memòries, per quan?*

—He escrit molt sobre la meua activitat professional, per sort tinc una memòria prodigiosa, però crec que mai no faré unes memòries personals. La meua vida és meua i no interessa ningú. A vegades, en *petit comité* he explicat anècdotes d'aristòcrates i gent del poder que he conegut... i m'han comentat que perquè no escrivia unes memòries, sobretot de la meua etapa a l'alta societat. No, no ho faré, encara que la majoria d'interessats han mort i no em puguin desmentir, queden les seves famílies... Si jo tingués alguna cosa a veure amb la premsa del cor, però no vull afavorir les xafarderies. Per sort, col·laborar en la revista *Policia* em permet seguir al peu del canó, fins que el cos aguanti. Ho espero. ●

— **"No crec que la pena de mort serveixi per a res. Als violadors reincidents els haurien d'extirpar l'aparell reproductor"** —